

- Eg havi »livað meg gjøgnum páskirnar«

- Eitt tað størsta og mest spennandi við at vera í Jerúsalem á páskum, var at uppliva gudstænastuna páskamorgun, samstundis sum vit sótu og hugdu inn í ta tómu grøvina, og ímyndaðu okkum, hvussu alt gekk fyri seg á Jesu døgum, sigur Eyðhild S. Dam, sum í fjør upplivdi bæði jødisk og kristin páskir í Jerúsalem

Frants Jensen

»Næsta ár í Jerúsalem!« Soleiðis heilsa jøðarnir. Hóast tað í týðninginum við hesi heilsanini hjá nógvum jøðum verður meint við tað »himmalska Jerúsalem«, so er longsulin til tað jørdiska Jerúsalem eisini sera sterkur.

Longsulin er tó ikki bara til staðar hjá jøðum. Pílagrímar í hópatali ferðast til Jerúsalem, og tað munnu eisini vera mong her á landi, sum kundu ynskt sær at komið til Jerúsalem - og tað serliga á páskum.

Hjá teimum flestu verður hetta ikki meir enn ein longsul, men tó ikki hjá øllum. Eyðhild S. Dam av Argjum er ein av teimum, sum í fjør helt eini heilt øðrvísi páskir í mun til, hvat hon hevur verið von við - páskir á staðnum, har tað hendi.

Yvirlit

- Tað er so nógv øðrvísi í mun til her í Føroyum. Størsti munurin er tað, at tú er á staðnum. Tú fært líka sum eitt yvirtilt yvir, hvar tey

ymisku kendu bíbilsku stöðini eru, og hvar tey liggja í mun til hvørt annað, sigur Eyðhild S. Dam.

- Í Israel verða tvær ymiskar páskahátíðir hildnar. Tær jødisku páskirnar eru til minnis um, tá ið Gud bjargaði og leiddi sítt fólk út úr Egyptalandi, meðan tær kristnu páskirnar verða hildnar, tí Jesus reis upp úr grøvini páskamorgun, og frelsti okkum.

Bara ósúrgað breyð

Viðhvørt fella tær jødisku og kristnu páskirnar samstundis. Soleiðis var tó ikki í fjør, tá ið tær jødisku páskirnar fullu umleið tvær vikur áðrenn tær kristnu.

- Tær jødisku páskirnar ganga mest fyri seg inni í heimunum og í synagogunum. Sjálv hátíðin varir í heilar sjeý dagar. Fyrsti og síðsti dagurin eru heilir frídagar, meðan dagarnir í millum eru hálvir frídagar.

- Sum útlendingur í landinum var avmarkað, hvat innlit eg fekk í tær jødisku páskirnar.

- Men av tí at eg longu hevði verið fleiri mánaðir í

landinum tá, legði eg merki til nakrar broytingar hjá jøðunum. Tað vóru fleiri, ið gingu við bønarsjalli, og hjá nógvum varð húsið vaskað upp og niður.

- Samstundis varð alt breyð burturbeint, og tey nýttu einans ósúrgað breyð, meðan hátíðin varði. Hátíðin verður jú eisini nevnd hátíð hina ósúrgaðu breyða. Eyðhild greiðir frá, at hetta verður gjørt til minnis um, tá ið jøðarnir í skundi fóru út úr Egyptalandi og bara fingi ósúrgað breyð við sær, samstundis sum tað eisini er til minnis um breyðið, tey fingi at eta í oyðimørkini - manna.

Eyka frídagar ella hátíð

Sum sæst eru tær jødisku páskirnar sera nógv bundnar at søgu jøðanna, samstundis sum nógv ymisk symbolir verða nýtt fyri at minna tað núverandi ættarliðið um tað, sum teirra forfarar hava upplivað saman við Gudi.

- Tað er eisini sera ymiskt, hvat tann vanligi jøðin ger burtúrur páskinum og hátíðunum í heila tíðið.



- Pínslusøgan gjørdist nógv meir livandi fyri mær. Áður hevði tað virkað meir veruleikafjart. Eg fekk eina heilt aðra upplivin av páskunum, sigur Eyðhild S. Dam, sum í fjør millum annað upplivdi at halda páskir í Jerúsalem. (Mynd: Jens Kr. Vang)

- Teir sonevndu ortodoksir jøðarnir, tað eru teir, sum ganga mest upp í sína trúgv, gera sjálvandi mest burtúrur.

- Har eg búði í Jerúsalem,

búðu eisini nógvir ortodoksir jøðar, og legði eg tí merki til broytingina. Hetta hóast tað fyri tað mesta er sambandið millum tann einstaka og Gud sum er tað avgerandi.

- Hjá teimum jøðunum, sum ikki ganga so høgt upp í sína trúgv, hava páskirnar als ikki sama týðning. Hjá nógvum er hetta bara nakrir eyka frídagar. Ella tey kanska vitja synagogurnar nakað oftari, enn tey annars plaga at gera.

- Sjálvt sederkvöldið, tað er tá ið sjálv páskamáltíðin verður hildin, er næstan alt stilt. Tá er næstan eingin ferðsla á vegunum í Jerúsalem, og ein kennir, at hetta er ein serstakur dagur fyri fólkio í jøðini.

Páskamáltíð saman við messianskum jøðum

Eyðhild fekk høvið at royna, hvussu ein annar bólkur av jøðum, teir messiansku jøðarnir, hildu páskamáltíð. Messianskir jøðar eri teir sum trúgva á Jesus sum Messias.

- Eg var saman við nøkrum av mínum arbeiðsfeløgum í eini lítli messianskari meinigheit. Vit vóru um 30 tilsaman. Her ótu vit páska-

máltíðina og gingu fram eftir teimum ritualunum, sum jøðar hava nýtt í fleiri túsund ár.

- Teir messiansku jøðarnir leggja tó ein annan týðning í tey ymisku symbolini. M.a. tí at tey trúgva, at Jesus er lambið, sum varð dripið, og at hansara blóð er tað, sum frelsir.

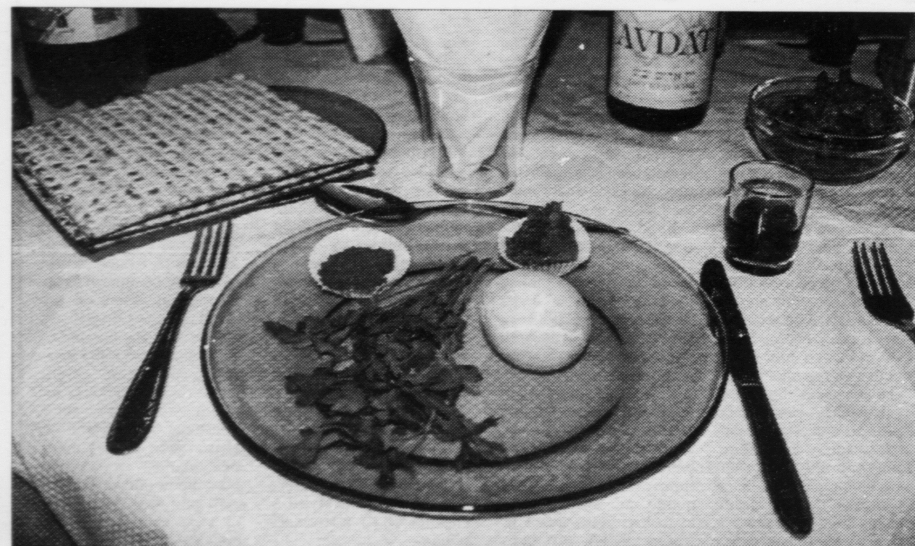
Lata dyrnar upp fyri Messias

- At páskamáltíðin er ein hátíðarløta, sæst eisini av øllum tí, sum verður gjørt burtúrur. Nógv er gjørt burtúrur borðreiðingini, og fólk eru í hátíðarhugi.

- Undir sjálvari páskamáltíðini verður lisið upp úr Skriftini, nakrir sangir verða sungnir, og so verður ymiskt etið inn ímillum. Tey fyra vinglósini verða eisini drukkinn eftir ávísari raðfesting.

- Millum annað verða stearkar urtir etnar, fyri at minnast táriini hjá jøðunum, tá ið teir vóru í Egyptalandi. Messiansku jøðarnir minnast eisini Jesu tár og pínslur. Eftir at komið er ígjøgnum tey ymisku ritualini verður sjálv høvuðsmáltíðin etin.

Tá ið maltíðin er etin er siður, at hurðin verður latin



Tað er borðreitt til jødiska páskamáltíð. Nógv av tí, sum verður etið, hevur symbolskt virði. Her siggja vit millum annað egg, beiskar urtir og mazot (ósúrgað breyð).